

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ "Н. Й. Вапцаров"
град Горна Оряховица, ул. "Антон Страшимиров" № 44 тел. (0618) 26856; 26528
www.pgjpt-go.org ; e-mail: pgjpt_go@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

ИНЖ. ИВАН ЧОЛАКОВ

*Директор на ПГ по ЖПТ „Никола Вапцаров”
гр. Горна Оряховица*

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

УЧЕБНА 2021-2022 ГОДИНА

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 1 / 29.09.2021 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Изграждането на училищна програма за равен достъп до образование е подчинено на основните приоритети на правителството в посока:

Изграждане на образователна среда за:

- ✓ разгръщането на потенциала на всяко дете и ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- ✓ по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ✓ ранна превенция на обучителни затруднения;
- ✓ включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение;
- ✓ разширяване на обхвата на институциите в предучилищното и училищното образование.

Приобщаващото образование представлява всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на стандарта за приобщаващо образование в ПГ по ЖПТ „Н.Й. Вапцаров” изисква осигуряването на диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите особености, превенция на ранното напускане на училище, навременно систематизиране на наличната информация, с цел да се организира и оптимизира учебният процес, съобразно потенциала на учениците.

II. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

- ✓ Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020)
- ✓ 2000 Европейската социална харта /ревизирана/;
- ✓ 1992 - Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;
- ✓ 1970 - Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;
- ✓ Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 г.
- ✓ Закон за предучилищното и училищно образование;
- ✓ Стандарт за приобщаващото образование.

Настоящата училищна програма има за цел да защити и правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане”, осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици, които имат необходимост от такива в ПГЖПТ “Н.Й.Вапцаров“ съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

III. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

През последните години учениците са от различни националности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите – и понякога към самите себе си.

Срещата с хора от различните култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се предприемат политики в областта на интеркултурното образование, умението за общуване с представители на различни култури, съзнателно изграждане на толерантност. Особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

Насърчават се също представители на малцинствените групи да се образават, за да имат пряко участие в образованието на децата.

Създават се условия за достъпна качествена грижа за децата в училищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация.

При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Често се прави паралел между интеркултурното образование и образованието на деца със специални образователни нужди: и в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване: ранното образование, достъпно за всички независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

Всяко дете има право на достъп до образование независимо от етническия му произход, наличието на увреждане или икономическото положение на семейството му и това право е залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето.

IV. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му участие в училищната общност. За приобщаващо образование има девет водещи принципа на приобщаващото образование и те са:

- ✓ Човек е ценен независимо от неговите способности или от неговите постижения.
- ✓ Всяко човешко същество е способно да чувства и да мисли.
- ✓ Всяко човешко същество има правото да общува и да бъде чуто.
- ✓ Хората се нуждаят един от друг.
- ✓ Истинското образование може да се случи единствено чрез истински взаимоотношения.

- ✓ Всички хора се нуждаят от подкрепа и приятелско отношение от хора на своята възраст.
- ✓ Прогрес в ученето се постига чрез надграждане на това, което човек може да прави, а не на това, което не може.
- ✓ Различията внасят здравина в отношенията в обществото.
- ✓ Сътрудничеството е за предпочитане пред конкуренцията.

V. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи включва:

1. Принципите на приобщаващото образование;
2. Условието и реда за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;
3. Условието и реда за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на оценката на индивидуалните им потребности и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището;
4. Изграждане на позитивен психологически климат в училището;
5. Структурата, условията и реда за утвърждаване на индивидуалните учебни планове и на индивидуалните учебни програми на ученици със специални образователни потребности и на ученици с изявени дарби по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за предучилищното и училищното образование;
6. Условието и реда за постъпване, организацията и осъществяването на обучението и подкрепата за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности.

VI. ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

✓ Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ПГЖПТ “Н. Й. Вапцаров“ – гр. Г. Оряховица за координатор е определен педагогически специалист, който изпълнява функциите съобразно Наредба за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в се осъществява от екип, ръководен от координатора. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всеки ученик и включва различна екипна работа и осигуряване или насочване към занимания по интереси.

Кариерното ориентиране на учениците от 11 и 12 клас, провеждано от консултант от кариерен център, морални и материални награди също са част от общата подкрепа.

Общата подкрепа включва и други дейности, подробно описани в Наредбата за приобщаващото образование.

✓ Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете или ученик от ПГЖПТ “Н. Й. Вапцаров“

Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година;
- деца с хронични заболявания;
- деца в риск.

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с ученик по конкретен случай;
- специализирани средства;
- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ПГЖПТ “Н. Й. Вапцаров“ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП по местоживееене на ученика с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При необходимост се изработва индивидуална програма за допълнителна работа по съответните учебни предмети с цел преодоляване на затрудненията от ученика. За ученици с изявени дарби се търсят форми допълнителни занимания за развиване на способностите.

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

<i>Дейности</i>	<i>Срок</i>	<i>Отговорник</i>	<i>Забележка</i>
Определяне на координатор и членове на координиращия екип за организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие.	<i>15.09.2021г.</i>	<i>директор</i>	
Организиране на групи и клубове за занимания по интереси Подготовка на ученици за участие в олимпиади	<i>постоянен</i>	<i>класни ръководители, учители</i>	<i>При интерес от страна на учениците</i>
Дейности на училищната библиотека, свързани с изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация	<i>постоянен</i>	<i>библиотекар</i>	

Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	<i>постоянен</i>	<i>класни ръководители, учители</i>	
Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически постоянни дейности	<i>постоянен</i>	<i>класни ръководители, учители</i>	
Разглеждане на теми, свързани с превенция на насилието и тормоз	<i>постоянен</i>	<i>класни ръководители, учители</i>	<i>при необходимост и по програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа</i>
Провеждане на обучения, свързани с превенция на агресията и тормоза и за развитие на толерантност във взаимоотношенията	<i>постоянен</i>	<i>психолог, външни лектори</i>	<i>при необходимост и по програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа</i>
Обсъждане на обобщената информация за индивидуалния напредък и необходимостта от конкретни мерки за обща подкрепа, изготвяне на индивидуални планове за действие	<i>до 14 дни след подаване на анализа от класните ръководители</i>	<i>класни ръководители и координиращ екип</i>	
Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с изяви дарби	<i>при необходимост</i>	<i>екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай</i>	
Осъществяване на конкретна обща и допълнителна подкрепа, проследяване на напредъка, корекции в плана при необходимост	<i>на 3 месеца</i>	<i>екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай</i>	
Награждаване на ученици	<i>постоянен</i>	<i>директор, заместник директор, класни ръководители</i>	<i>при определен повод за поощрение</i>

Кариерно ориентиране и консултиране	<i>постоянен</i>	<i>Заместник директор, класни ръководители</i>	
<i>Психологическа подкрепа и консултации</i>	<i>постоянен</i>		
<i>Партньорство с родителите за справяне с проблемното поведение на децата им и приобщаване към средата на училището</i>	<i>постоянен</i>		
<i>Сформиране на екипи за допълнителна подкрепа</i>	<i>постоянен</i>	<i>училищен координатор</i>	<i>при необходимост</i>
<i>Обучение на педагогически специалисти, във връзка с дейностите по реализация на обща и допълнителна подкрепа</i>	<i>по график, заложен в план за квалификация</i>	<i>директор, заместник директор</i>	

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствени организации и родителската общност. Всички участници в образователния процес (семейство, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

ИНЖ. ИВАН ЧОЛАКОВ

*Директор на ПГ по ЖПТ „Никола Вапцаров”
гр. Горна Оряховица*